

“Històricament, Catalunya ha estat un país de bous”

ENTREVISTA A

Manuel Delgado coautor del llibre ‘Que no ens toquin els bous!’ i catedràtic d’antropologia de la Universitat de Barcelona

L’antropologia aspira a conèixer els trets definitoris d’una societat a partir de la convivència directa amb els seus membres, per a entendre des de dins els valors que la fan possible. Per això, Manuel Delgado, Romina Martínez, Sarai Martín i Josep Roca -del Grup d’Investigació Religió, Ritual i Poder de l’Institut Català d’Antropologia- han dedicat un any de recerques i treball de camp per a analitzar la tradició dels bous a les Terres de l’Ebre. Les conclusions les acaben de publicar en el llibre ‘Que no ens toquin els bous!’ (Bellaterra Edicions).

Tortosa Oriol Gracià

Pregunta: Qui busque un text a favor o en contra dels correbous, este no és el seu llibre.

Resposta: És que el nostre objectiu no era posicionar-nos a favor o en contra de les festes amb bous, sinó comprendre les raons d’una festa molt arrelada a l’Ebre, sobretot al Baix Ebre i al Montsià. Hem plantejat el llibre a partir d’una premissa: advertir dels aspectes inacceptables en el tractament de la cultura popular al nostre país.

P: Quina és exactament la vostra denúncia?

R: Amb els correbous es fa molt evident el precari acomodatament de les comarques del sud del Principat als motlles de catalanitat acceptats i promoguts oficialment. I precisament en aquest treball denunciem aquesta divisió simbòlica entre un nord, ric i civilitzat, on s’han acabat les restes d’unes tradicions inacceptables, i un sud marginal, pobre i salvatge. El nacionalisme romàntic català del segle XIX, de la mà de la Renaixença, va propiciar una idea de país culturalment homogeni, que en bona part encara perviu, i que es vertebra al voltant de prejudicis i d’un repertori molt restringit de símbols. I els bous no en formen part.

P: Però les festes amb bous han estat habituals arreu del país fins ben entrat el segle XX.

R: Històricament, Catalunya ha estat un país de bous. Si no, què hi feien les places estables de braus en poblacions com Vic, Olot, Figueres, Tarragona, Barcelona o Mataró i de places desmuntables a Cardona, Manresa, Ripoll, Puigcerdà, Montblanc o Lleida i tantes altres poblacions? Des de l’oficialitat, s’ha volgut convertir Catalunya en un territori d’estampes idíl·liques on només que-

den manifestacions populars com els correfocs, la sardana o els castellers, que ofereixen aquesta imatge tan simbòlica d’unitat. I són aquest tipus de postergacions per les quals s’ha generat la intensificació de l’autoconsciència dels ebrencs, propulsada per la confluència d’altres conflictes, com la lluita contra el Pla hidrològic nacional de fa vint anys.

P: De fet, els bous són la punta de l’iceberg de molts altres continguts.

R: Resulta incontestable, a partir de les impressions que hem tingut sobre el terreny, que la defensa dels correbous es produeix en clau de resposta simbòlica a l’oblit que pateixen les Terres de l’Ebre, una resposta intensificada per la sensació d’incomprensió i prejudici per part dels mitjans de comunicació, l’opinió d’una majoria social de la resta de Catalunya i també de les instàncies institucionals, del centralisme polític i cultural exercit des de Barcelona.

P: En el llibre també reflexioneu sobre la idea de cultura popular i patrimoni?

R: La idea de cultura popular ha desaparegut i ha quedat eclipsada pel concepte de patrimoni popular, que és fruit d’una catalogació promoguda pels especialistes, segons els valors culturalment hegemònics.

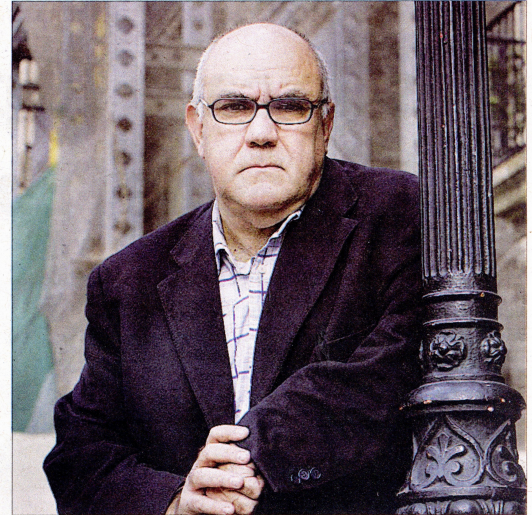
P: I com encaixen els bous en el debat sobre el patrimoni?

R: Recentment les festes amb bous s’han inclòs a l’Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial de les Terres de l’Ebre, però així i tot encara són un exemple de com el patrimoni també pot ser un camp de batalla política. Ho és quan sorgeixen lluites entre persones o territoris que reclamen el seu dret a ser qui creuen que són i com són i ho fan desentenant-se de les pautes morals dominants, assumint actituds i propostes contra les

hegemonies.

P: La identitat i la tradició, però, no són realitats estanques i varien segons el context.

R: La identitat i les tradicions estan condemnades a transformar-se. De fet, si analitzem les descripcions que l’escriptor Sebastià Juan Arbó fa de les festes amb bous a la primera meitat del segle passat, veurem que la tradició ha canviat i s’ha adaptat a noves realitats. I per descomptat que la

societat ebrenca tampoc és homogènia. No tothom defensa la festa dels bous i hi ha un sector del veïnatge de les poblacions de l’Ebre que és partidari d’abolir-los i que considera que la identitat ebrenca en pot prescindir.

P: Veieu algun punt d’acord entre uns i altres?

R: L’únic acord que hem trobat entre aficionats i no aficionats és que els bous són un element de cohesió

social i que, sovint, això tira més que l’afició taurina en si. Podem trobar-nos amb un important gruix de persones que sense ser necessàriament afectes als bous, reivindiquen la dimensió comunitària i identitària de la celebració. En realitat, sense festa no hi ha comunitat. La festa opera una sutura i ho fa amb una solidesa que protegeix aquest acord societatari. ■

CONSULTES EXTERNES • URGÈNCIES • SALA DE PARTS • HOSPITALITZACIÓ • QUIRÒFANS • PROVES DIAGNÒSTIQUES I TERAPÈUTIQUES

CLÍNICA TERRES DE L'EBRE
TORTOSA

Atenció sanitària,
propera i accessible

e-admissió
Visita mèdica
Vacunació
Revisió resultats
Control post-quirúrgic
Control post-ingrés

JA POTS DEMANAR VISITA A LA NOSTRA WEB
www.clinicaterresebre.cat

Plaça 1 d'octubre, 6-8 43500 Tortosa
clinicaterresebre@saluttortosa.cat

977 588 200
Reserva de visites 977 588 205

A Tortosa des de 1945
Sempre al teu servei

Proves diagnòstiques i terapèutiques

AC Bioquímica, hematologia i microbiologia.	INF Cures, inyectables, vacunes i educació per la salut.	RHB Fisioteràpia i rehabilitació (magnoteràpia, tens i sol pelvics).
ALG Proves d'al·lèrgia.	ME Revisions esportives per a infants, adults i professionals.	SDP Radiologia simple i contrastada, mamografia, ortopantomografia, cefalometria i telemetria.
AN Clínica del dolor.	OBS Ecografia ginecològica, obstètrica i morfològica, histerosalpingografia, monitoratge fetal i ecografies 4D.	URO Cistoscòpia, fluxmetria, sondatge vesical, dilatacions uretrals i urodinàmica.
AP Biòpsia, citologia i immunohistoquímica.	GIN Biometria, campimetria, retinografia, tomografia de coherència òptica (OCT) i Laser YAG.	
CAR ECG, HOLTER ECG i TA, ergometria i ecocardiografia.	OFT Biomètrica, campimetria, retinografia, tomografia de coherència òptica (OCT) i Laser YAG.	
COT Infiltracions, embenats i enguixats.	ORL Audiometria, impedanciometria, radiofreqüència, fibrolaringoscòpia i potencials evocats auditius.	
DER Crioteràpia i electrocoagulació.	PNE Espirometria dinàmica i amb Ironcodilatació. Polisomnografia.	
DIG Gastroscòpia, colonoscòpia i poliplectomia amb sedació.		